

«osken-onir.kz»
ақпараттық агенттігі

● Аудандық қоғамдық-саяси газет

● Газет 1939 жылдың 19 наурызынан бастап шығады

Сұхбат

БІЗДІҢ БАСТЫ КАПИТАЛ – БІЛІКТІ МАМАН, ЕҢБЕКҚОР АДАМ

Сурет түсірген Бағдатжан БАЙЖИЕТ

Соңғы жылдары ауданда өндіріс, ауыл шаруашылығы, кәсіпкерлік, құрылыс, әлеуметтік инфрақұрылым бағыттарында ауқымды жобалар жүзеге асырылып келеді. Бірақ әкім үшін ең күрделі мәселе – жасалған жұмысты тізбелеу емес, оның халық өміріне нақты әсерін көрсету. Осы орайда аудан әкімі Айтбай Насриддинұлымен ауданның 2025-2026 жылдардағы әлеуметтік-экономикалық ахуалы, нақты нәтижелер, қордаланған мәселелер және алдағы міндеттер жөнінде сұхбаттасқан болатынбыз.

— Айтбай Насриддинұлы, бұл жыл ел өміріндегі маңызды қоғамдық-саяси оқиғалармен басталды. Ұлттық құрылтай, Конституциялық өзгерістерге қатысты референдум және жаңа Конституцияның күшіне енуі секілді тарихи үдерістер аудан тұрғындарының қоғамдық белсенділігіне қалай әсер етті?

— Жыл басы өңіріміз үшін аса маңызды шаралармен басталды. Өздеріңізге белгілі, Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Кемелұлы Тоқаев Қызылорда облысына жұмыс сапарымен келіп, Ұлттық құрылтайға қатысып, елде болатын бірқатар реформаға тоқталды. Бұл жиын елдің болашағына қатысты маңызды мәселелер талқыланды, ұлттық дамуына бағыт беретін үлкен алаң болды.

Конституцияға түбегейлі өзгерістер енгізу мәселесі алғаш талқыланып, 15 наурыз күні референдум өткізу туралы ұсыныс айтылды. Жаңа Ата заңға өзгерістер енгізуді көздейтін референдумға ел азаматтары белсенді қатысып, өз таңдауларын жасады.

Биыл 1 шілдеден бастап, жаңа Конституцияның заңды күшіне енуі – еліміздің саяси жаңғыруының жаңа кезеңін айқындайтын маңызды тарихи белес. Бұл – мемлекет пен қоғам арасындағы сенімді нығайтып, заң үстемдігін қамтамасыз етуге, азаматтардың құқықтары мен бостандықтарын қорғауға бағытталған жаңа мүмкіндіктердің бастауы екендігі сөзсіз. Мемлекет басшысы ҚР Парламенті палаталарының бірлескен отырысында Жаңа Конституцияның заңды күшіне енуі – ұлт тағдырына әсер ететін тарихи оқиға. Оның басты мақсаты – жас ұрпақтың жарқын болашағын қамтамасыз етіп, Әділетті, Қуатты, Қауіпсіз, Таза әрі Озық Қазақстан құру.

Жуырда 23 тамызда өткен Құрылтай сайлауы – ел өміріндегі маңызды қоғамдық-саяси наұқанның бірі болды. Осы маңызды сәтте Шиелі ауданының тұрғындары ауызбіршілік пен ынтымақтың, бірлік пен өзара түсіністіктің жарқын үлгісін көрсетті. Сайлау барысында аудан халқының белсенділігі мен ұйымшылдығы байқалып, ел болашағына деген жауапкершілігі айқын

көрінді. Сондай-ақ Шиелі жұртшылығының береке-бірлігі бекем, елдік мәселелерге деген көзқарасы орныққанын көрсетеді.

— Әр кезеңнің өз жүгі, әр жылдың өз есебі бар. Бірақ әкім үшін есеп – өткенге шолу ғана емес, ертеңге жауапкершілік алу. Шиелі ауданында соңғы жылдары ауқымды жобалар жүзеге асырылды. Осы жұмыстардың қайсысын аудан дамуының жаңа кезеңіне жол ашқан стратегиялық қадам деп бағалар едіңіз? Жалпы бүгінгі Шиелінің экономикалық бейнесі қандай?

— Ең алдымен, ауданда атқарылып жатқан жұмыстардың барлығы Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Кемелұлы Тоқаевтың тапсырмалары мен облыс басшылығының қолдауымен жүзеге асырылып отырғанын атап өткен жөн.

Шиелі бүгінде әлеуметтік-экономикалық тұрғыдан өсім қалыптасқан аудандардың қатарында. 2026 жылдың жеті айының қорытындысы бойынша негізгі макроэкономикалық көрсеткіштердің басым бөлігінде оң динамика бар. Мәселен, өнеркәсіп өнімінің көлемі 53 млрд 595 млн теңгені құрады. Өңдеу өнеркәсібінің көлемі 46 млрд 182 млн теңгеге жетті. Экономикаға тартылған инвестиция көлемі 52 млрд 408 млн теңгені құрады. Құрылыс жұмыстарының көлемі 16 млрд 580 млн теңгеге жетіп, өткен жылдың сәйкес кезеңімен салыстырғанда 124,4 пайызды көрсетті. Бұл жай ғана статистикалық көрсеткіштер емес. Әрбір инвестиция – жаңа өндіріс, әрбір өндіріс – жұмыс орны, әрбір жұмыс орны – бір отбасының тұрақты табысы.

(Жалғасы 2-бетте)

ИНВЕСТИОРҒА СЕНІМ — ЭКОНОМИКАЛЫҚ ДАМУҒА НЕГІЗ

Экономика дамымай, әлеуметтік мәселелердің оң шешемін табуы қиынға соғатыны белгілі. Қазіргі кезде Қазақстанда жүзеге асырылып жатқан инвестициялық үдеріс мемлекеттік-экономикалық дамуымыздың негізгі алғышартына айналып, еліміздегі реформаларды табысты іске асырудың нақты көзі болып отыр. Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаев еліміздің инвестициялық тартымдылығын арттырып, шет мемлекеттерден қаржы көзін тартудың жаңа тетіктерін қарастыру жөнінде үнемі көтеріп, үкіметке бірқатар маңызды тапсырмаларды жүктеген болатын.

Мейіржан ИБРАГИМОВ

Инвестиция – кез келген ұлттық экономиканың маңызды және қажетті қоры. Инвестициялық жобаларды жүзеге асыру өндірісті жетілдіріп, сатылатын тауарлардың сапасын арттырып, сондай-ақ жұмыс орындарын көбейтіп, тұрғындарды еңбекпен қамтуға, сол арқылы халқымыздың өмір сүру деңгейінің өсуіне мол мүмкіндік береді.

Сол себепті инвестициялық қызметті жүзеге асыруда оның тиімділігін ескеріп, инвесторлардың жұмысын жан-жақты қолдап, құқықтық тұрғыдан қорғалуына ерекше мән беріліп келеді. Туындаған мәселелерді дер кезінде шешу жолында, олардың тұрақтылығын қамтамасыз етуде құқық қорғау органдарының, атап айтқанда, прокуратураның маңызы жоғары. Бүгінде Шиелі ауданы бойынша

бизнесі қорғау, құқықтық қолдау көрсету саласы қарқынды дамып келеді. Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаевтың тапсырмасына сәйкес, прокурорлық қадағалау кәсіпкерлердің және инвесторлардың мәселелерін тиімді шешуге бағытталған.

Инвестициялық жобаларды сүйемелдеудің басты мақсаты – оларды іске асырудың барлық сатысында инвесторларға құқықтық қолдау көрсету және қорғау. Ол да бірқатар сатыдан тұрады. Мысалы, объектінің құрылысын бастау үшін мемлекеттік сараптама, сәулет, экологиялық бақылау және басқаларын қоса алғанда, түрлі инстанциядан 60-тан астам рұқсат талап етіледі.

(Жалғасы 4-бетте)

Мерей

БЕРЕКЕСІ БЕКЕМ ШАҢЫРАҚТАР

«Отан – отбасынан басталады» деген сөздің мәні тереңде. Елдің ертеңі – тәрбиелі ұрпақта, ал тәрбиелі ұрпақтың бастауы – берекелі отбасында. Шаңырақтағы сыйласық пен сүйіспеншілік, ата-анаға құрмет пен балаға қамқорлық – ұлттың рухани тұтастығын қалыптастыратын асыл құндылықтар. Бірлігі бекем әрбір отбасы – елдің еңсесін биіктететін берік тірек.

Осы орайда Отбасы күніне арналған «Отанымыздың алтын діңгегі – отбасы» атты республикалық «Мерейлі отбасы – 2026» ұлттық конкурсының аудандық кезеңіне қатысушы отбасыларды марапаттау салтанаты өтті.

Аудандық мәдениет үйінде өткен тағылымды шараға ауданның әр ауылынан келген өнегелі, еңбекқор, көпке үлгі отбасылар қатысты. Мерекелі кештің шымылдығы «Арман» би тобының орындауындағы қазақ биімен ашылып, шараның сәнін келтірді.

Салтанатты шарада аудан әкімі Айтбай Жандарбеков мерейлі отбасыларды құттықтап, шаңырақтарына амандық, дендеріне саулық, ұрпақтарына жарқын болашақ тіледі. Елдің берекесі мен бірлігіне үлес қосып жүрген отбасылардың еңбегін атап өтіп, отбасылық құндылықтарды дәріптеудің маңыздылығына тоқталды.

Байқауға қатысқан әр отбасының өзіндік өнегелі жолы бар. Бірі өнерді ұрпаққа аманат етсе, бірі ұстаздық пен еңбекті өмірінің өзегіне айналдырған.

Кейбір шаңырақтар көпбалалы отбасымен ерекшеленсе, енді бір әулет елге сіңірген ұзақ жылғы еңбегімен дараланды.

Жансейіт ауылынан қатысқан Ақтаевтар отбасы «Өнерлі отбасы» номинациясымен марапатталды. Әбдіғәппар Ақтаев пен Айткүл Сарекеева – еңбек пен тәрбиені қатар алып келе жатқан өнегелі жандар. Айткүл ана ұзақ жылдар бойы ұстаздық қызмет атқарып, мектеп басшылығында да абыройлы еңбек етті. Бүгінде 1 бала мен 4 немере сүйіп отырған шаңырақ отбасы құндылықтарын берік ұстанып келеді.

Бейгекүм ауылынан Шормановтар отбасы «Үлгілі отбасы» номинациясына ие болды. Қалдыбай Шорманов пен Орынқұл анамыз өмірдің талай белесін бірге өңсеріп, төрт бала тәрбиелеп өсірді. Орынқұл анамыздың мәдениет саласындағы 38 жылдық еңбегі елге белгілі. Еңбегі үшін көптеген алғыс хат пен Құрмет грамотасына ие болып, «Еңбек даңқы» медалін иеленген. Бүгінде 4 баладан тараған 14 немеренің қызығын көріп отырған ардақты әже.

Жөлек ауылынан қатысқан Жанысбаевтар отбасы «Еңбекқор отбасы» номинациясымен марапатталды. Сексенбай Жанысбаев бар ғұмырын ауыл шаруашылығы саласына арнап, трактор жүргізушісі болып еңбек етті. Кейін өз шаруа қожалығын құрып, кәсібін дөңгелетті. Жары Ағайша Жөкебаева да ұзақ жыл еңбек етіп, зейнеткерлікке шыққан. «Алтын алқа» иегері, 8 баланың анасы бүгінде 21 немере мен бір шөберенің қызығын көріп отырған бақытты ана.

Керделі ауылынан Біржановтар отбасы «Жігерлі отбасы» номинациясымен марапатталды. Әшір Біржан мен Күлайна Тұрғанбайдың өмір жолы – адал еңбектің айқын үлгісі. Бірі ауыл шаруашылығы саласында еңбек етсе, бірі ұстаздық жолды тандаған. Қазір 3 ұл, 4 қыздан тараған 19 немеренің ортасында отырған отбасы – ұрпақ тәрбиесін басты орынға қойған берекелі шаңырақ.

(Жалғасы 4-бетте)

ТУЫРТЕКТЕГІ ТҮЙТКІЛ:

ӘР ТЕҢГЕНІҢ СҰРАУЫ БАР

Қоғамда көй мәселе үнсіз қалсаң, өрши береді. Ал уақытында түсіндірілмеген дүние жұрттың күдігін көбейтеді. Әсіресе халықтың қалтасына тікелей әсер ететін есеп-қисапқа келгенде, әр теңгенің сұрауы бар.

(Жалғасы 4-бетте)

ҚОҒАМ

БІЗДІҢ БАСТЫ КАПИТАЛ – БІЛІКТІ МАМАН, ЕҢБЕКҚОР АДАМ

(Басы 1-бетте)

Қазіргі таңда ауданның 2025-2030 жылдарға арналған инвестициялық жобалар пулында жалпы құны 163,5 млрд теңгені құрайтын 18 ірі жоба бар. Оларды іске асыру нәтижесінде 1024 жаңа жұмыс орны ашылады деп жоспарлануда. Біздің міндетіміз – осы жобалардың қағаз жүзінде қалмай, нақты іске айналуын қамтамасыз ету.

– **Инвестицияның артқаны қуантады. Бірақ тұрғындарды «ауданға қанша миллиард инвестиция келді?» дегеннен гөрі «сол инвестиция қайда жұмсалды?» деген сұрақ қызықтырады. Ірі өндіріс орындары мен инвестициялық жобалардың жергілікті халықты жұмыспен қамтуы, жергілікті кәсіпкерлерді тартуы және аудан бюджетіне түсім беруі қалай қамтамасыз етіледі?**

– Бұл – өте орынды мәселе. Инвестицияның тиімділігін біз тек қаржы көлемімен емес, оның аудан экономикасына мультипликативтік әсерімен бағалауымыз керек.

Біріншіден, жергілікті тұрғындарды жұмыспен қамтуға басымдық беріледі. Екіншіден, жаңа кәсіпорындардың айналасында сервистік қызметтер, шағын өндірістер, қосалқы кәсіп түрлері қалыптасуы қажет. Үшіншіден, салық базасы ұлғаюы тиіс. Ауданның өз кірістерінің көлемі соңғы жылдары тұрақты өсіп келеді. 2023 жылы 5,3 млрд теңге болса, 2024 жылы 6,4 млрд, 2025 жылы 7,7 млрд теңгеге жетті. Үш жыл ішінде 2,2 млрд теңгеге, яғни 141 пайызға өсті. Біз үшін бұл өте маңызды көрсеткіш. Себебі өз кірісі өскен ауданның әлеуметтік мәселелерді шешудегі мүмкіндігі де артады.

Салық түсімдерін көбейту бағытында жұмысшы топтар құрылып, жоспарлы жұмыстар жүргізілуде. Мұнда біздің ұстанымымыз – кәсіпкерді қыспаққа алу емес, көлеңкелі айналымды азайтып, заңды кәсіп жүргізуге жағдай жасау.

– **Аудан экономикасының тағы бір тірегі – шағын және орта бизнес. Бүгінде 5694 кәсіпкерлік субъектісі тіркелген. Алайда ауылдағы кәсіпкер үшін несие алу, кепіл мәселесі, өнім өткізу, инфрақұрылымға қолжетімділік әлі де күрделі. Мемлекеттік бағдарламалардан қаржы алған кәсіпкерлердің тұрақты бизнеске айналуын қалай қамтамасыз ету көзделген?**

– Кәсіпкерлік – аудан экономикасын әртараптандырудың негізгі тетіктерінің бірі. 2026 жылдың жеті айында мемлекеттік бағдарламалар арқылы 641,4 млн теңгені құрайтын 40 жоба шағын несие алды. Нақтырақ айтсақ «Өрлеу» бағдарламасы аясында 1 жоба 75,5 млн теңге көлемінде несие қаражатын алды. Аграрлық несие корпорация микрокредиттері арқылы 69 млн теңге көлемінде 1 жоба қаржыландырылды. Сондай-ақ «Қызылорда» Өңірлік инвестиция орталығы арқылы 7 жобаға 188 млн теңге, «Ауыл аманаты» бағдарламасы бойынша 31 жобаға 308,9 млн теңге берілді.

Ендігі мәселе – несие алған адамның кәсіпті жүргізіп кетуі. Сондықтан біз тек қаржы берумен шектелмейміз керек. Кәсіпкерге нарық, өткізу, технология, есеп жүргізу, кооперация мәселелері бойынша сүйемелдеу қажет. Әсіресе ауылдық жерлерде «бір ауыл – бір өнім» қағидатына негізделген жобаларды көбейтуге мүмкіндік.

– **Шиелінің тамыры ауыл шаруашылығымен біте қайнасқан. Бірақ бүгін ауыл шаруашылығы бұрынғыдай тек егін егіп, өнім алумен шектелмейді. Су тапшылығы, климаттың өзгеруі, өндіріс шығыны, өнімді өткізу мәселесі күн тәртібінде тұр. 11 мың 600 гектар күріш егілген биылғы маусымнан қандай нәтиже күтесіздер? Ал суды аз қажет ететін дақылдарға көшу қаншалықты нақты сипат алып отыр?**

– Ауыл шаруашылығындағы ең өзекті мәселенің бірі – су. Биыл ауданда 32 мың 499 гектар жерге ауыл шаруашылығы дақылдары егілді. Оның ішінде күріш 11 600 гектарды құрайды.

Сонымен бірге әртараптандыруға ерекше мән беріп отырмыз. Су үнемдеу технологияларын енгізу – енді таңдау емес, уақыт талабы. Биыл шаруашылықтарда тамшылатып суару әдісімен 1000 гектар жүгері, жанбырлатып суару арқылы тағы 1000 гектар жүгері егілді. Болашақта бұл бағытты одан әрі кеңейтеміз. Себебі бізге суды көп жұмсап, аз өнім алатын модель емес, әр текше метр судың тиімділігін арттыратын заманауи ауыл шаруашылығы қажет.

– **Су демекші, Шиелі үшін бұл тек экономикалық емес, өмірлік маңызы бар мәселе. Қазір «Құмжарған» каналы қазылып жатыр, бірқатар каналдар тазалануда. Бірақ канал жөндеуімен, су көзінің өзі жеткіліксіз болса, мәселе түбегейлі шешілмейтіні белгілі. Аудан су қауіпсіздігі тұрғысынан алдағы жылдарға қандай нақты стратегия ұстанады?**

– Су мәселесін бір ғана нысанмен шешу мүмкін емес. Бұл – жүйелі көзқарасты қажет ететін мәселе. Сүлүтөбе ауылдық округіндегі ұзындығы 28 шақырым «Құмжарған» каналының жобалық құны 1 млрд 912 млн теңге. Бұл канал елді мекенді сумен қамтамасыз етуге және оның экологиялық жағдайын жақсартуға ықпал етеді. Сонымен қатар ұзындығы 38,2 шақырым болатын 10 канал бойынша демеушілер есебінен жобалық-сметалық құжаттамалар әзірленді. Қазір тиісті басқармаларға бюджеттік өтінімдер берілді. Оған қоса демеушілердің қолдауымен «Ханқожа» көліне баратын қашықтықтың 5 шақырымы тазартылды. Сонымен бірге аудандағы ірі шаруа қожалықтарының демеушілігі есебінен егістік алқаптарындағы каналдар мен қашықтықтар тазаланып, кеңейтілді.

R-12 каналының 4,2 шақырымы тазаланып, бес су тоспасына күрделі жөндеу жүргізілді. 0-2 каналының 3,8 шақырымы, P-7 каналының 5 шақырымы тазаланды. Бұл жұмыстардың барлығы судың ысырабын азайтып, егістікке жететін судың көлемін арттыруға бағытталған.

– **Аудан халқының ең жиі айтатын мәселелерінің бірі – жол. Жол жөнделсе, ауылдың тынысы ашылады, кәсіпкердің тасы-малы жеңілдейді, жедел жәрдем мен қоғамдық көлікке жағдай жасалады. Бірақ жөндеумен жолдың сапасы мен ұзақ мерзім қызмет етуі де маңызды. Бүгінде Шиелі жол инфрақұрылымын жаңғыртуда қандай кезеңге келді?**

Жол мәселесі біздің тұрақты бақылауымызда. «Шиелі – Таяқоңыр» автомобиль жолының 13 шақырымы «Қазатомөнеркәсіп» компаниясының демеушілігімен 2,5 млрд теңгеге күрделі жөндеуден өтіп, пайдалануға берілді. «Самара – Шымкент – Еңбекші» жолының 4,3 шақырымына «Гержуба Шиелі Цемент компаниясы» ЖШС-нің демеушілігімен құны 1,2 млрд теңге көлемінде күрделі жөндеу жүргізілуде. Сонымен бірге «Ауыл – Ел бесігі» жобасы арқылы Байғекум, Телікөл, Тартоғай, Ірікөл, Жуантөбе ауылдық округтеріндегі 29 көшенің, жалпы 24,3 шақырым жолдың жөндеу жұмыстарына 1 млрд 36 млн теңге қаралды.

Айта кетейік, биыл 11 көшені жөндеуге қаржыландыру мәселесі шешімін тауып, жөндеу жұмыстары жүргізілуде. Жалпы ұзындығы 4 шақырымды құрайтын «Шиелі кентіндегі Яссауи, Бәкіров және Есабыз көшелерін, Байтұрсынов көшесінен канал көпіріне дейінгі автомобиль жолдарын қайта жаңғырту» жобасын іске асыруға жоба құны 1 млрд 500 млн теңгенің бүгінгі күнге 900 млн теңгесі қаралды. Бас мердігер «УАД» ЖШС-мен құрылыс-монтаждау жұмыстары жүргізілуде. Шиелі кентіндегі «Самара-Шымкент» тас жолымен И.Әбдікаримов көшесінің қиылысына бағдаршам орнатылды және абаттандыру жұмыстары жүргізілді.

Аудан бойынша 21 бағытқа және кент орталығында 5 бағытқа қоғамдық көліктер күнделікті, үздіксіз қатынауда. Шиелі кентінің автожолдары мен көпқабатты үйлердің кіреберіс жолдарын жаңғыртуға құны 5,3 млрд теңге болатын жоба әзірленді. Ол 2026-2028 жылдары кезек-кезеңімен іске асырылады.

Алдағы уақытта да бұл жұмыстар жалғасын таба береді. Ең бастысы бір жылға емес, ұзақ мерзімге қызмет ететін жол салу. Сондықтан сапаға қойылатын талапты төмендетпейміз.

– **Тұрғынның жайлылығы жолмен ғана өлшенбейді. Газ, ауыз су, электр энергиясы – өркениетті тұрмыстың негізгі ұштағаны. Ауданда газдандыру 81 пайызға жеткен. Қалған елді мекендерге көгілдір отын қашан жетеді? Ал электр желілерінің тозуы мен қуат тапшылығы мәселесі қалай шешіледі?**

– Бүгінде 19 елді мекен табиғи газбен қамтылған. Бұл – 69 615 тұрғын немесе халықтың 81 пайызы. Бөреке шағын ауданына газ жеткізу жұмыстары жүргізілуде. Сонымен қатар Самара – Шымкент тасжолы бойынан шағын ауданға дейін 5 шақырым магистральдық газ құбырын тарту жоспарланған. Осы бағытта атқарылып жатқан тағы бір жұмыс Жансейіт елді мекеніндегі өткен жылы жаңадан пайдалануға берілген №133 орта мектептің бу қазандығы 7 млн теңгеге көгілдір отынға ауыстырылуда.

Электрмен жабдықтау бағытында да нақты жобалар бар. Бидайкөл, Жиделарық, Ә.Тәжібаев ауылдарында сыртқы электр желілерінің құрылысы аяқталды. Байғекум және Ш.Қодаманов ауылдарындағы 10/0,4 кВ электр желілерін реконструкциялауға 617 млн 252 мың теңге бөлініп, жұмыстар жүргізілуде. Сонымен бірге Шиелі электр жүйесінің қосалқы станциясы 4,3 млрд теңгеге толық жаңғыртылды.

Ауданның тағы бір ерекшелігі – жаңартылатын энергия көздерінің дамуы. Сүлүтөбедегі «Baikong Solar» қуаты 50 МВт, Еңбекші ауылындағы «Тезис» 40 МВт күн электр станциялары жұмыс істейді. Шиелі кентіндегі 20 МВт жобаның құрылысы жүргізілуде. Жалпы ауданда 42,5 млрд теңге көлемінде инвестиция тартылып, 110 МВт күн электр энергиясын өндіру қалыптасып отыр. Демек, бұл – Шиелінің тек тұтынушы аудан емес, энергия өндіретін өңірге айналып келе жатқанын көрсетеді.

– **Бүгінде тұрғын үй мәселесі қоғамның назарында. 2023-2026 жылдары 280 пәтер берілгенімен, тұрғын үй кезегінде тұрған азаматтардың саны әлі де бар. Әлеуметтік баспанаға мұқтаз азаматтардың үмітін нақты қандай жоспар ақтайды?**

– Тұрғын үй мәселесі – әлеуметтік саясаттағы маңызды бағыттардың бірі. 2023 жылы 50 пәтер сатып алуға 506,8 млн теңге, 2024 жылы жылы 178 пәтер сатып алуға 2 млрд 856 млн теңге, 2025 жылы 52 пәтер сатып алуға 775,8 млн теңге бөлінді. Биыл облыстық бюджеттен 17 үй, 50 пәтер салуға 775 млн теңге қаралды. Қазіргі таңда құрылыс жұмыстары жүргізілуде.

Біз тұрғын үй мәселесін тек пәтер беру арқылы емес, инженерлік инфрақұрылыммен қамтамасыз етілген жаңа тұрғын үй кешендерін қалыптастырумен қатар қарастыруымыз қажет. Бұл жерде басқа қағида – тұрғын үй кезегіндегі азаматтардың мәселесін ашық әрі әділ шешу.

– **Әлеуметтік инфрақұрылымға тоқталсақ. Мектеп білім беру саласында үш ауысымды мектеп жоқ. ҰБТ нәтижесінде аудан оқушылары облыс бойынша үшінші орынға көтерілді. Оның үстіне бір үйдің екі баласы егіз Қосар мен Гауһардың 140 және 139 балл жинауы – үлкен жетістік. Бірақ бір-екі дарынды баланың нәтижесімен бүкіл білім жүйесін бағалауға болмайды. Сапалы білімді барлық ауыл баласына бірдей жеткізу үшін қандай жұмыстар атқарылуы тиіс?**

– Дұрыс айтасыз. Жеке жетістік – қуаныш, ал жүйелі нәтиже – мақсат. Биыл ауданның ҰБТ бойынша орташа көрсеткіші 85,7 балл болды. Бұл облыс бойынша үшінші нәтиже. 109 оқушы «Үздік аттестат», 93 оқушы «Алтын белгі» алды. Ал Қосар мен Гауһардың нәтижесі – ұстаздың еңбегі мен ата-ананың қолдауының, баланың табандылығының жемісі.

Бірақ біз ауыл мен кент мектебінің, әлеуметтік жағдайы әртүрлі отбасы балаларының білім алу мүмкіндігін теңестіруге үнемі күш салып келеміз. Сондықтан алдағы уақытта педагогтердің кәсіби дамуы, оқушылардың ғылыми жобаларға, олимпиадаларға қатысуы, кәсіптік бағдар беру, цифрлық білім ресурстарына қолжетімділік мәселелеріне басымдық береміз.

Қазіргі таңда Шиелі кентіндегі №46 А.С.Пушкин атындағы мектеп лицейінің ішінара ағымдағы жөндеу жұмыстарына жергілікті бюджеттен 67 млн теңге қаржы бөлініп, жұмыстары аяқталды. Ал «Жансая» балабақшасының сыйымдылығы мен қолданыстағы стандарттарға сәйкес келмеуіне байланысты, аталған балабақшаны №47 М.В.Ломоносов атындағы мектеп-лицей жанындағы интернат ғимаратына көшіру жұмыстарын қолға алдық. Сонымен қатар Жөлек ауылындағы «Жөлек бөбек-жай» балабақшасы осы уақытқа дейін ауыл әкімдігінің ғимаратын пайдалану келген. Қазіргі таңда балабақшаны талапқа сай орналастыру мақсатында №152 орта мектеп ғимаратына көшіру жұмыстары жүргізілуде. Дегенмен 90 орындық «Жөлек бөбек-жай» балабақшасы құрылысының жобалау-сметалық құжаттама әзірленіп сараптамадан өтті. Бұл мәселе алдағы уақытта шешімін табады. Осы жұмыстың барлығы білім сапасын арттыруға бағытталып отыр.

– **Денсаулық сақтау саласында жаңа жұқпалы аурулар бөлімі ашылып, МРТ аппараты орнатылды. Бұл – аудан үшін үлкен жетістік. Бірақ ауыл тұрғыны үшін заманауи аппараттың болуы ғана емес, сол аппаратта сапалы қызмет көрсететін маманның болуы да маңызды. Кадр тапшылығы қалай шешіледі?**

– Иә, медициналық инфрақұрылым мен кадр мәселесі қатар жүруі тиіс. Ауданда 250 тесектік аурухана, 250 адам қабылдайтын емхана, екі ауылдық аурухана, Көкшомы ауруханасы, 19 дәрігерлік амбулатория, 3 ФАБ және 13 медициналық бекет жұмыс істейді. 2025 жылы 30 тесектік жұқпалы аурулар

бөлімінің жаңа ғимараты пайдалануға берілді. Оның құны – 2 млрд 323 млн теңге. МРТ аппараты үшін жаңа корпус салынып, 650 млн теңгенің заманауи аппараты орнатылды. Бұл аудан тұрғындарының күрделі диагностикалық тексерулер үшін басқа өңірлерге бару қажеттілігін азайтты.

Ал кадр мәселесі бойынша медицина мамандарын тарту, жас мамандарға жағдай жасау, тұрғын үймен және әлеуметтік қолдау тетіктерімен қамтамасыз ету бағытындағы жұмыстарды әлі де жалғастырамыз.

– **Шиелінің сыртқы келбеті соңғы жылдары өзгеріп келеді. Бірақ көріктендірудің бір күндік науқанға айналып кетпеуі маңызды. «Таза Қазақстан» бастамасы аясында тұрғынның да жауапкершілігі артуда. Тазалық мәселесінде әкімдік пен халықтың ортақ жауапкершілігінің шекарасын қалай белгілейсіз?**

– Тазалықты тек әкімдікке жүктеп қою – дұрыс емес. Таза аудан ең алдымен мәдениеті қалыптасқан қоғамнан басталады. Биыл тазалық саласында еңбек етіп жүрген қарапайым еңбек адамдарының еңбегін бағалау мақсатында 5 азаматқа Сарыағаш шипажайына жолдама, 27 азаматқа қаржылай сыйақы берілді. Бұл марапаттың мәні – сыйлықта емес, еңбекті құрметтеуде. Сонымен қатар аудан орталығында қоғамдық жұмыспен қамтылған 40 азаматқа қоғамдық көліктерде тегін жүру мүмкіндіктері қарастырылып, жағдай жасалуда.

Мемлекет басшысының «Таза Қазақстан» республикалық акциясы аясында, облыс әкімінің тікелей тапсырмасымен ауданда тазалық жұмыстары жүйелі түрде жүргізілуде. Аталған акция аясында заңнамаға енгізілген өзгерістерге сәйкес, 2026 жылғы 1 шілдеден бастап абаттандыру қағидалары негізінде әрбір тұрғын өз үйінің ауласы мен оған іргелес аумақтың тазалығын қамтамасыз етуге міндетті.

Бұл бастама тұрғындар тарапынан кең қолдау тауып, бүгінде тазалық мекемелері, салалық ұйымдар, кәсіпкерлер, өндіріс орындары және тұрғындардың бірлесуімен жүйелі жұмыстар атқарылууда. Ендігі меже – Шиеліні тазалыққа мәжбүрлейтін емес, тазалықты мәдениет деп қабылдайтын ауданға айналдыру.

– **Соңғы жылдары ауданда демеушілердің көмегімен жүзеге асып жатқан жобалар да көбейді. Демеушілікке сүйену – бір жағынан мүмкіндік, екінші жағынан бюджетке түсетін салмақты азайтады. Бірақ бұл үрдіс әлеуметтік алмастырып бюджет есебінен шешу міндетін нысандырып кетпеуі керек. Сіздің бұл бағыттағы ұстанымыңыз қандай?**

– Демеушілік – біздің аудан үшін маңызды қолдау тетігіне айналды. Бірақ оны бюджет қаржысын алмастыратын құрал ретінде қарастыруға болмайды. Бүгінде демеушілердің қолдауымен Еңбекші ауылында жаңа өрті сөндіру бекеті пайдалануға берілді. Сүлүтөбе мен Қарғалыда осындай бекеттердің құрылысы жүріп жатыр.

Байғекум ауылдық округінде полиция пунктін құрылысы жүргізілуде. Аудандағы 13 елді мекенде жалпы құны 318 млн 500 мың теңге болатын ветеринариялық-санитариялық талаптарға сай мал қорымдары салынып жатыр.

«Қазатомөнеркәсіп» компаниясының қолдауымен Байтөрек ауылдық округінде құны 622 млн теңге болатын заманауи спорт кешенінің құрылысы басталды. Шеген Қодаманов ауылында демеушілікпен 20 млн теңгеге «Жазғы футбол алаңы» пайдалануға берілді.

Байсын ауылындағы К-9 каналындағы көпірді «Семізбай-1» ЖШС-нің «Ірікөл» филиалының демеушілігімен күрделі жөндеу жоспарланған. Сондай-ақ Шиелі кентінің Шұғыла мөлтек ауданынан Нартай көшесіне дейін көл үстімен өтетін ұзындығы 1747 метр автомобиль жолын салу мәселесі де бюджеттен тыс қаражат есебінен қарастырылуда.

Яғни демеушілердің қолдауы – ауданға деген азаматтық жауапкершіліктің көрінісі. Бірақ барлық әлеуметтік міндетті демеушілерге артып қояуға болмайды. Бюджеттік жоспарлау мен кәсіпкерлік әлеуметтік жауапкершілік бірін-бірі толықтыруы тиіс.

– **Аудан орталығындағы көріз жүйесі – көп жылдан бері айтылып келе жатқан мәселелердің бірі. Жобаның сараптамадан оң қорытынды алуы – маңызды қадам. Бірақ тұрғындар «қашан басталады, қашан аяқталады?» деп сұрайды. Бұл жобаның нақты перспективасы қандай?**

– Шиелі кентіндегі көріз жүйесін салу – стратегиялық маңызды бар жоба. Жобаның бірінші кезеңінің жалпы құны 2,5 млрд теңге. Сараптаманың оң қорытындысы алынды. Құрылыс-монтаж жұмыстарының басталуы 2027 жылға жоспарланған.

Бұл жобаның іске асуы аудан орталығының санитарлық жағдайын жақсартып қана қоймай, болашақтағы тұрғын үй құрылысына, жаңа шағын аудандардың дамуына қажетті инженерлік негіз қалыптастырады.

– **Құрылыс тікелей қаржыға келіп тіреледі. Осы бағыттағы жұмыстарды тарқатып берсеңіз.**

– Өрніміз Мемлекет қаржысының әр тиынын тиімді пайдалану қажет. Ал атқарылып жатқан жұмыстарға тоқталар болсақ, Шиелі кенті, Абай көшесінде орналасқан спорт кешенін күрделі жөндеу бойынша келісім шарт соммасы 249 млн 891 мың теңге құрады. Аталған спорт нысаны қыркүйек айында пайдалануға беріледі. Бөреке мөлтек ауданына тартылатын газ құбыры мен орамыштың газ тарту желілерін салуға жалпы 269,7 млн теңгеге келісім шарт негізінде жұмыстар жүргізілуде. Оған қоса Жөлек ауылдық округінде орналасқан жобалық құны 613,9 млн теңге болатын «Спорт кешенінің» құрылыс жұмыстары да қарқынды. Ал «Шиелі кентіндегі Есабыз және А.Молдағұлова көшелерінің қиылысында К-4 каналында автомобиль көпірін салу» жобасына ағымдағы жылы құрылыс-монтаждау жұмыстарын бастауға жергілікті бюджеттен 125 млн теңге қаржы қаралды.

Мемлекет басшысының ел аумағындағы теміржол вокзалдарын қайта жаңғыртуды өткізу туралы тапсырмасына сәйкес, еліміздегі 124 вокзал жаңғыртылып, аумағына абаттандыру жұмыстары жүргізілуде. Шиелі кентінде 836 млн теңгеден астам қаржыға теміржол вокзалы қайта жаңғыртылдан өтті. Естеріңізде болса, «Қазақстан темір жолы» ЖАҚ АҚ-ның тапсырысымен «Шиелі теміржол» вокзалының ғимаратын күрделі жөндеу жұмыстары өткен жылы басталып, 2026 жылдың маусым айында аямақ басшысының қатысуымен қайта пайдалануға берілген болатын.

Ендігі кезекте Байтөрек ауылдық округіндегі стадионды қайта жаңғырту жұмыстары мен Сүлүтөбе ауылдық округінде жобалық құны 39 млн теңгені құрайтын шағын футбол алаңы және балалар ойын алаңын салу жұмыстары жүргізілді.

– **Аудан экономикасы өсіп, жаңа нысандар салынып жатқанымен, әлеуметтік саясаттың басты көрсеткіші – әлсіз топтардың жағдайы. Халық саңы 85 мыңнан асты, жұмыссыздық деңгейі 4,7 пайыз деп көрсетіліп отыр. Алдағы кезеңде жұмыспен қамту мәселесі қалай жалғасын табады?**

– Жұмыспен қамтуда тек жұмыс орнының санына емес, оның тұрақтылығына, жалақы деңгейіне және адамның кәсіби өсуіне назар аудару қажет. Жаңа инвестициялық жобалар іске қосылған сайын жұмыс орындары көбейеді. Бірақ бұдан бөлек, шағын кәсіпкерлікті дамыту, ауыл шаруашылығын әртараптандыру, жастарды кәсіпке баулу арқылы өзін-өзі жұмыспен қамтуды тұрақты кәсіпке айналдыруымыз керек. Әсіресе жастардың ауданнан кетуін азайту үшін жұмыс пен баспана, сапалы білім мен спорттық-мәдени орта қатар дамуы қажет екенін жақсы түсінміз және сол бағытта қабылданған тиісті мемлекеттік бағдарламалар аясында жұмыс жасалып жатыр деп толық сеніммен айта аламыз.

– **Шиелі – тарихи тұлғаларымен ғана емес, еңбек дәстүрімен де танылған аудан. Биыл Бйбай Жақаевтың 135 жылдығы, Закира Ержанованың 100 жылдығы, Нартай Кекеовтің 125 жылдығы, Сұлтанәлі Балғабаевтың 80 жылдығы аталып өтпекші екен. Тарихты ұлықтау – өткенді еске алу ғана емес, бүгінгі ұрпаққа бағыт көрсету. Осы мерейтойлардың мазмұнын қандай болмақ?**

– Бұл мерейтойлар – Шиелінің тарихи жадын жаңғыртатын маңызды шаралар. Бйбай Жақаевтың еңбек жолы – жерге деген сүйіспеншіліктің, табандылықтың, еңбек мәдениетінің үлгісі. Закира Ержанова, Нартай Кекеев секілді тұлғалардың өмірі де кейінгі бұныға өнеге. Ал Сұлтанәлі Балғабаев – ұлттық драматургия мен әдебиетке өзіндік қолтаңбасын қалдырған қаламгер.

«Алтын күз – 2026» аясындағы шаралар тек концерттік бағдарлама деңгейінде қалмай, тұлғалардың мұрасын жастарға танытатын ғылыми, мәдени, спорттық және тәрбиелік бағыттарды қамтитын болады.

– **Айтбай Насриддинұлы, 2025 жыл Шиелі ауданының әлеуметтік-экономикалық дамуында айтулы жылдардың бірі болды деуге негіз бар. Біз жылдың ішінде ауданның мәдени-рухани, білім, денсаулық сақтау, спорт, тұрғын үй, жол және инженерлік инфрақұрылым салаларында бірқатар ірі жобалар жүзеге асты. Осыларды саралай келе, өткен 2025 жыл Шиелі үшін қандай болды деп бағалар едіңіз? Бұл жобалардың қарапайым тұрғынның өміріне әкелген нақты өзгерісі неде?**

– 2025 жылды мен Шиелі үшін жаңғыру мен нақты нәтижелер жылы деп бағалар едім. Өйткені өткен жылы жүзеге асқан жобалардың әрқайсысы ауданның белгілі бір мәселесін шешуге бағытталды. Біз үшін нысанның көлемінен бұрын оның халыққа қажеттілігі маңызды болды. Ең алдымен, мәдени-рухани бағыттағы «Руханият орталығының» пайдалануға берілуін атап өткен жөн. Құны 1,6 млрд теңге болатын бұл нысан аудан тұрғындары үшін рухани, мәдени және қоғамдық іс-шараларды өткізетін жаңа орталыққа айналды.

Білім саласында да елеулі жұмыстар атқарылды. Шиелі кентіндегі 200 орындық «Оқушылар үйі» мен 50 орындық өнер мектебінің пайдалану

Ардагер

ДАЛАНЫҢ ТАМЫРЫНА НӘР БЕРГЕН ЕҢБЕК

Сыр бойындағы елдің тұрмыс-тіршілігін дариядан, ал дарияның қадірін егіннен бөле қарау мүмкін емес. Әсіресе Шиелі секілді күрішті өңір үшін су – табиғаттың сыйы ғана емес, маңдай термен астасқан бөрекенің бастауы. Арнадан ажыраған бір тамшының өзі далаға жетпей қалса, оның салмағын диқан жақсы біледі. Ал судың жолын тауып, егістікке дер көзінде жеткізу – кәсіби біліктілікпен бірге үлкен жауапкершілікті талап ететін шаруа. Осы бір күрделі істің ыстығына күйіп, суығына тоңып, ғұмырын Шиелінің су шаруашылығына арнаған азаматтың бірі – Пернебай Егенов.

Кей адамның өмір жолын тағдыр деп қабылдайсыз. Ал кейбір ғұмырдың өн бойынан туған өлкенің тынысын, белгілі бір саланың қалыптасу кезеңдерін аңғаруға болады. Пернебай Егеновтің еңбек жолы да сондай. Оның өмірбаянындағы жылдар мен қызмет атауларының ар жағында Шиелінің суармалы алқаптарын игеру, күріш шаруашылығын өркендету, мамандар даярлау, өндірістік жүйені қалыптастыру секілді ауқымды жұмыстар жатыр.

Пернебай Егенұлы 1948 жылы №945 Шиелі қазақ орта мектебінің табалдырығын аттап, 1958 жылы осы білім ордасын тәмамдады. Мектептен кейін мамандық таңдаған жас жігіттің назары елге аса қажет салаға түсті. 1958-1961 жылдары Қызылорда су шаруашылығы техникумында оқып, инженер-техник мамандығын алды. Ол кезде су шаруашылығы бүгінгідей техникалық мүмкіндігі мол, технологиясы жетілген сала емес еді. Судың есебін білу, арнаның жағдайын бағамдау, гидротехникалық нысандарды дұрыс жоспарлау – барлығы да терең білім мен тиянақты тәжірибені қажет ететін.

Жас маман алғашқы еңбек жолын 1962 жылы Көкшетаудағы су құрылыстарын жобалау мекемесінде инженер-техник болып бастады. Туған жерден алыста жүріп жинаған тәжірибе оның кәсіби көкжиегін кеңейтті. Бір жылдан соң елге оралып, 1963-1964 жылдары Шиелі ауданындағы М.Ломоносов атындағы мектепте өндірістік пән мұғалімі болып еңбек етті. Инженерлік бағытта білім алған азаматтың ұстаздық қызметке келуі де кездейсоқ таңдау болмаса керек. Кейінгі жылдары талай жас маманға бағыт-бағдар берген Пернекеңнің тәлімгерлік қырының алғашқы нышаны осы тұстан байқалады.

Алайда ізденіс жолындағы азамат үшін алған білімін толықтырудың жөні бөлек. 1964 жылы Жамбыл гидромелиоративтік-құрылыс институтына түсіп, 1969 жылы инженер-гидротехник мамандығын алып шықты. Осылайша теориялық білімін өндірістік тәжірибемен ұштастырған білікті маман туған өңірдің су жүйесіне қызмет етуге біржола бет бұрды.

1970 жылы Шиелі аудандық су шаруашылығы мекемесінде бас инженер

қызметіне кірісті. Бұл жылдар оның кәсіби шеберлігімен қатар, ұйымдастырушылық қабілетін танытқан кезең болды. Ал 1977 жылдан 1998 жылдың соңына дейін аудандық су шаруашылығы мекемесін басқарды. Жиырма жылдан астам уақыт осы саламен бірге тыныстады. Осы аралықта Шиелінің су шаруашылығы да талай өзгерісті бастан өткерді.

Ол жылдары ауданның ауыл шаруашылығы қарқын алып, күріш алқаптарының аумағы кеңейді. Мыңдаған гектар жер инженерлік жүйеге көшіріліп, егістікті сумен қамтамасыз ету бағытында ауқымды жұмыстар атқарылды. Күріш алқабының көлемі 14-15 мың гектарға дейін жетті. Қазір бұл көрсеткішті жай ғана сан ретінде қабылдау оңай. Ал оның астарында қаншама еңбек, ұйымдастыру, қаншама жауапкершілік жатқанын сол кезеңді көзімен көргендер жақсы біледі.

Судың бір арнадан екінші арнаға жетуі қағаз жүзіндегі жоспармен бітпейді. Арнаның жағдайын бақылау, су бөлу тәртібін сақтау, техниканың дайындығын қамтамасыз ету, егістікке қажетті мөлшерді дер кезінде жеткізу – бәрі бір-бірімен сабақтас. Бір бұйындағы кемшілік келесі кезеңге әсер етеді.

Пернекең осы жауапкершілікті жиырма жылдан астам уақыт арқалады. Оның басшылығымен атқарылған жұмыстар Шиелі жерінің ауыл шаруашылығы әлеуетін арттыруға өзіндік үлес қосты. Бірақ оның еңбегінің мәнін тек игерілген алқаптың көлемімен немесе өндірістік көрсеткіштермен өлшеу жеткіліксіз.

Адамның артында қалатын ең қымбат мұраның бірі – өзі үйреткен шәкірттері. Пернебай Егенов басқарған кезеңде Шиелі су шаруашылығы саласында талай жас маман кәсіби жолын бастады. Ж.Қоңқаев, М.Сәрсенбаев, Т.Жорабеков, Ә.Сейітов, С.Ибаділдаев, М.Қалышев секілді азаматтар кейін осы саланың ардагерлеріне айналды. Ал бүгін мен және орынбасарым Н.Мырзабеков ұстазымыздың мол тәжірибесін өз қызметімізде пайдаға жаратып келеміз.

Бұл жерде бір маңызды мәселе бар. Басшының беделі қызметтік лауазымымен өлшенбейді. Нағыз жетекшінің салмағы

өзінен кейінгі буынның қандай маман болып қалыптасқанынан көрінеді.

Су мамандығы сырт көзге техникалық кәсіп болып көрінуі мүмкін. Ал шын мәнінде, оның табиғатында үлкен жауапкершілік жатыр. Мұнда ұқыптылық, есеп, сабыр керек. Ең бастысы, атқарылған істің нәтижесі бір адамның емес, елдің несібісіне айналатынын сезіну қажет. Пернекеңнің кәсіби болмысынан осы қасиеттердің бәрі аңғарылады.

Еңбек ескеруші қалған жоқ. Пернекең КСРО және Қазақстанның су шаруашылығы министрліктерінің бірнеше Құрмет грамотасымен марапатталды. 1982 жылы «Еңбектегі үздік» медаліне ие болды. 1995 жылы Қызылорда облыстық мәслихатының Құрмет грамотасы табысталды. 2019 жылы «Су шаруашылығының ардагері» төсбелгісімен марапатталды. Ал 2024 жылы Шиелі аудандық мәслихатының шешімімен оған Шиелі ауданының құрметті азаматы атағы берілді.

Ғұмырдың бір қыры – қызмет болса, екінші қыры – отбасы. Пернебай Егенұлы жұбайы Құралай Жәлімбетова екеуі бір ұл, бір қыз тәрбиелеп өсірді. Ұлы Нұржан экономика саласында еңбек етсе, қызы Лаура дәрігер атанып, медицина ғылымына кандидатты, доцент дәрежесіне дейін көтерілді. Әкенің кәсіби жолы су шаруашылығымен сабақтасса, перзенттерінің таңдауы басқа салаларға тоғысқан. Десек те, әке перзенттерін адал еңбек пен білімге ұмтылуға баулады.

Кейде адам туралы оның қызметін тізіп айтып та көп нәрсе жеткізе алмайсыз. Себебі адамның шын болмысы атқарған лауазымынан биік тұрады. Пернекеңнің өміріне көз салғанда да осыны аңғарамыз. Оның есім-соы аудан тарихында мәңгі сақталып қалары анық. Ал болмыс бітімі өзі тәрбиелеген шәкірттерінің санасында жаңғырып тұр. Біз өз ісіне деген адалдықты Пернекеңнен үйрендік. Ол артында өшпес еңбектің ізін қалдырып кетті.

**Дихан ӘУБӘКІРОВ,
«Шиелісушар» өндірістік
учаске басшысы**

ЖҮРЕКТЕ ҚАЛҒАН ЖЫЛЫЛЫҚ

Бір әулеттің тарихын таразыласақ, оның ер буынын жалғап тұрған ортақ құндылықтар болады. Бірінде өнер ұрпақтан-ұрпаққа бөрілсе, енді бірінде елге қызмет ету, білімге ұмтылу, адамды қадірлеу отбасылық тәрбиеге айналады. Сейтқасым Сейітов пен Мәрия Жұматованың шаңырағында да сөзге деген құрмет пен еңбекке деген жауапкершілік қатар өрілді. Сол ортада дүниеге келген Жамал Сейтқасымқызының өмір жолынан осы тәрбиенің ізін айқын көруге болады.

Біреудің жағдайын өзінен бұрын ойлап, қолынан келгенше көмектесіп жүру – Жамал Сейтқасымқызына тән қасиеттің бірі еді. Адамды жақын-жат деп бөлмей, әркіммен тіл табыса білетін. Біреу мұның айтса, асықпай тыңдап, көңілін аулайтын. Қуанышқа да шын көңілмен ортақтасатын. Жақшылығын міндет етпей, барын табиғи қалпында жасайтын.

Сөз бен өнерді қадірлеген Сейтқасым әулетінің тәрбиесі де оның болмысынан көрінді. Әкесі Сейтқасым Сейітов – сатирик ақын, жазушы, журналист болса, анасы Мәрия Жұматова – ақын, ұзақ жыл баспасөз саласында еңбек еткен жан. Мәрия апай аудандық «Коммунизм жолы», кейінгі «Оскен өңір» газетінде қызмет атқарып, хаттар бөлімін басқарды, аудандық радио хабарларын ұйымдастыруға атсалысты. Осындай ортада өскен Жамалдың сөзге, адамға, елге деген құрметі де қалыптасты.

1951 жылдың 30 мамырында Шиелі кентінде дүниеге келген ол 1972 жылы Н.В.Гоголь атындағы Қызылорда педагогикалық институтын француз тілі пәнінің мұғалімі мамандығы бойынша тәмамдады. Еңбек жолын №152 Жөлек

орта мектебінен бастап, кейін аудандық комсомол комитетінде қызмет атқарды. «Жанатұрмыс» қазіргі Байсын ауылындағы №207 сегізжылдық мектепті басқарды.

Кейін Алматы қаласында Калинин аудандық партия комитетінде нұсқаушы, аудандық «Білім» қоғамында жауапты хатшы болып еңбек етті. Тәуелсіздік жылдарында Бостандық аудандық әкімдігінде қызмет атқарып, ұзақ жыл мемлекеттік қызметте болды. Қызметі мен ортасы өзгергенімен, жұмысына деген жауапкершілігі мен адамдармен тіл табыса білетін мінезі өзгерген жоқ.

Отбасы оның өміріндегі ең үлкен жауапкершіліктің бірі болды. Жолдасы Сыйлық Арзымбетұлымен бірге Дәулет пен Мәншүктің тәрбиесіне көңіл бөлді. Жолдасынан ерте айырылғаннан кейін бар

күшін балаларының болашағына арнады. Олардың білім алып, өз жолын табуына қолдау көрсетті.

Балалары ержетіп, немере сүйген шағында мейірімді немерелеріне ауысты. Ертегі айтып, ақылын беріп, әр қуанышына ортақтасты. Отбасындағы тәрбие мен үлкеннің сөзін кейінгі ұрпаққа жеткізді.

2026 жылдың 19 тамызында Жамал Сейтқасымқызы дүниеден өтті. Артында балалары, немерелері, туған-туыстары, бірге қызмет еткен әріптестері қалды. Енді әрқайсысы оны өзіне жақын бір қырымен еске алады: бірі – ақылды, бірі – қамқорлығын, енді бірі қарапайым әңгімесін. Ал бәріне ортақ естелік – адамға деген жылылығы.

**Дархан ҚЫДЫРБЕКҰЛЫ,
Шиелі ауданының соты**

ҚОҒАМДЫҚ ТЫҢДАУЛАР

2026 жылы 2 қарашада сағат 10:00-де Қызылорда облысы, Шиелі ауданы, Еңбекші ауылдық округі, Еңбекші ауылы, Лияс Алтайбаев көшесі, 24 мекен жайындағы әкімдік ғимаратта ашық жиналыс түрінде қоғамдық тыңдаулар өткізіледі. Қоғамдық тыңдауларда «А.Зия Sofia Gold» ЖШС-нің Қызылорда облысының Шиелі кенті алаңы шегінде орналасқан, құрамына 5 блок кіретін жер қойнауы учаскесінде қатты пайдалы қазбаларды барлау жұмыстарын жүргізуге арналған «Қоршаған ортаны қорғау бөлімі», «Атмосфералық ауаға ластаушы заттардың жол берілген шығарындылар нормативтері (ЖБШН)» жобасы, Қалдықтарды басқару бағдарламасы, Экологиялық бақылау бағдарламасы, Қоршаған ортаны қорғау бойынша іс-шаралар жоспары жобалары қаралады: L-42-135 (106-5a-15), L-42-135 (106-5a-19), L-42-135 (106-5a-20), L-42-135 (106-56-11), L-42-135 (106-56-12).

Жер қойнауы учаскесінің бұрыштық нүктелерінің географиялық координаттары: 1) 44°18'0.00» с.е. 67°14'0.00» ш.б.; 2) 44°18'0.00» с.е. 67°17'0.00» ш.б.; 3) 44°17'0.00» с.е. 67°17'0.00» ш.б.; 4) 44°17'0.00» с.е. 67°15'0.00» ш.б.; 5) 44°16'0.00» с.е. 67°15'0.00» ш.б.; 6) 44°16'0.00» с.е. 67°13'0.00» ш.б.; 7) 44°17'0.00» с.е. 67°13'0.00» ш.б.; 8) 44°17'0.00» с.е. 67°14'0.00» ш.б.

Әсер ету аумағы пайдалы қазбаларды барлау үшін белгіленген аумақпен шектеледі (әсер ету аумағының координаттары лицензиялық аумақтың координаттарымен сәйкес келеді).

Жобаның тапсырыс берушісі – «А.Зия Sofia Gold» ЖШС, БСН 251140030276. Мекен жайы: ҚР, Түркістан облысы, Сайрам ауданы, Ақсуken ауылдық округі, Ақсу ауылы, Абылайхан көшесі, 51А. Тел.: 87777999008.

Жобаны әзірлеуші – «Центр «Экозащита» ЖМ. Мекенжайы: ҚР, Алматы қ., Алмалы ауданы, Жамбыл көшесі, 162-үй, 36-пәтер. Тел.: 87051524022.

Жоба материалдарымен Қоршаған орта және табиғи ресурстардың жай-күйі туралы Ұлттық деректер банкі сайтында (<https://ndbecology.gov.kz>) және «Қызылорда облысының Табиғи ресурстар және табиғат пайдалануды реттеу басқармасы» ММ сайтында («Қоғамдық тыңдаулар» бөлімінде (<https://www.gov.kz/memleket/entities/kyzylorda-tabigat>)) танысуға болады.

Ескертулер мен ұсыныстар қоғамдық тыңдаулар өткізілетін күнге дейін кемінде үш жұмыс күнінен кешіктірмей мына электрондық пошта мекен жайына: prd@korda.gov.kz, сондай-ақ ҚОЖТРЖК ҰДБ сайтында (<https://ndbecology.gov.kz>) қабылданады.

Төтенше жағдайлар және (немесе) карантинді қоса алғанда, шектеу шаралары, әлеуметтік, табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар енгізілген жағдайда, қоғамдық тыңдаулар онлайн режимде өткізіледі.

Онлайн қосылу сілтемесі: <https://us05web.zoom.us/j/89250036071?pwd=rQYUkbnTnFRMLaaanOfIS5S3UjNpTa.1>
Конференция идентификаторы: 892 5003 6071
Қосылу коды: 3FhL1h

ОБЩЕСТВЕННЫЕ СЛУШАНИЯ

02 ноября 2026 года в 10:00 часов в здании акимата по адресу: Кызылординская область, Шиелийский район, Енбекшинский с.о., с.Енбекши, ул.Илияса Алтайбаева, дом 24, состоится общественные слушания в форме открытого собрания по проектам РООС, НДВ, ПУО, ПЭК и ППМОО для проведения разведки твердых полезных ископаемых на участке недр, включающем 5 блоков – L-42-135 (106-5a-15), L-42-135 (106-5a-19), L-42-135 (106-5a-20), L-42-135 (106-56-11), L-42-135 (106-56-12), TOO «А.Зия Sofia Gold», расположенных в пределах Шиелийского рудного поля Кызылординской области.

Географические координаты угловых точек участка недр: 1) 44°18'0.00» с.ш. 67°14'0.00» в.д.; 2) 44°18'0.00» с.ш. 67°17'0.00» в.д.; 3) 44°17'0.00» с.ш. 67°17'0.00» в.д.; 4) 44°17'0.00» с.ш. 67°15'0.00» в.д.; 5) 44°16'0.00» с.ш. 67°15'0.00» в.д.; 6) 44°16'0.00» с.ш. 67°13'0.00» в.д.; 7) 44°17'0.00» с.ш. 67°13'0.00» в.д.; 8) 44°17'0.00» с.ш. 67°14'0.00» в.д.

Территория воздействия ограничена территорией, определенной под разведку полезных ископаемых (координаты территории воздействия совпадают с координатами лицензионной территории).

Заказчик проекта – TOO «А.Зия Sofia Gold», БИН 251140030276. Адрес: РК, Туркестанская обл, Сайрамский р-н, Аксуkenский с/о, с. Аксу, ул. Абылайхана, зд. 51А., тел.: 87777999008.

Разработчик проекта – ЧУ «Центр «Экозащита». Адрес: РК, г.Алматы, Алмалинский район, ул.Жамбыла, д.162, кв.36., тел.: 87051524022.

С материалами проекта можно ознакомиться на сайте Национального банка данных о состоянии окружающей среды и природных ресурсов (<https://ndbecology.gov.kz>) и сайте ГУ «Управление природных ресурсов и регулирования природопользования Кызылординской области» в разделе «Общественные слушания» (<https://www.gov.kz/memleket/entities/kyzylorda-tabigat>).

Замечания и предложения принимаются не позднее трех рабочих дней до даты проведения общественных слушаний по электронному адресу: prd@korda.gov.kz и на сайте НБД СОС и ПР (<https://ndbecology.gov.kz>).

В случае введения чрезвычайных ситуаций и (или) ограничительных мероприятий, в том числе карантина, чрезвычайных ситуаций социального, природного и техногенного характера, общественные слушания проводятся в онлайн-режиме.

Ссылка на онлайн подключение: <https://us05web.zoom.us/j/89250036071?pwd=rQYUkbnTnFRMLaaanOfIS5S3UjNpTa.1>
Идентификатор конференции: 892 5003 6071
Код доступа: 3FhL1h

ҚОҒАМДЫҚ ТЫҢДАУЛАР

2026 жылы 2 қарашада сағат 11:00-де Қызылорда облысы, Шиелі ауданы, Еңбекші ауылдық округі, Еңбекші ауылы, Лияс Алтайбаев көшесі, 24 мекен жайындағы әкімдік ғимаратта ашық жиналыс түрінде қоғамдық тыңдаулар өткізіледі. Қоғамдық тыңдауларда «А.Зия-Фаворит Gold» ЖШС-нің Қызылорда облысының Шиелі кенті алаңы шегінде орналасқан, құрамына 5 блок кіретін жер қойнауы учаскесінде қатты пайдалы қазбаларды барлау жұмыстарын жүргізуге арналған «Қоршаған ортаны қорғау бөлімі», «Атмосфералық ауаға ластаушы заттардың жол берілген шығарындылар нормативтері (ЖБШН)» жобасы, Қалдықтарды басқару бағдарламасы, Экологиялық бақылау бағдарламасы, Қоршаған ортаны қорғау бойынша іс-шаралар жоспары жобалары қаралады: L-42-135 (106-56-13), L-42-135 (106-56-14), L-42-135 (106-56-15), L-42-135 (106-56-18), L-42-135 (106-56-19).

Жер қойнауы учаскесінің бұрыштық нүктелерінің географиялық координаттары: 1) 44°18'00» С.Ш. 67°17'00» В.Д.; 2) 44°18'00» С.Ш.67°20'00» В.Д.; 3) 44°17'00» С.Ш. 67°20'00» В.Д.; 4) 44°17'00» С.Ш. 67°19'00» В.Д.; 5) 44°16'00» С.Ш. 67°19'00» В.Д.; 6) 44°16'00» С.Ш. 67°17'00» В.Д.

Әсер ету аумағы пайдалы қазбаларды барлау үшін белгіленген аумақпен шектеледі (әсер ету аумағының координаттары лицензиялық аумақтың координаттарымен сәйкес келеді).

Жобаның тапсырыс берушісі – «А.Зия-Фаворит Gold» ЖШС, БСН 251140030008. Мекен жайы: ҚР, Түркістан облысы, Сайрам ауданы, Ақсуken ауылдық округі, Ақсу ауылы, Абылайхан көшесі, 51А. Тел.: 87777999008.

Жобаны әзірлеуші – «Центр «Экозащита» ЖМ. Мекенжайы: ҚР, Алматы қ., Алмалы ауданы, Жамбыл көшесі, 162-үй, 36-пәтер. Тел.: 87051524022.

Жоба материалдарымен Қоршаған орта және табиғи ресурстардың жай-күйі туралы Ұлттық деректер банкі сайтында (<https://ndbecology.gov.kz>) және «Қызылорда облысының Табиғи ресурстар және табиғат пайдалануды реттеу басқармасы» ММ сайтында («Қоғамдық тыңдаулар» бөлімінде (<https://www.gov.kz/memleket/entities/kyzylorda-tabigat>)) танысуға болады.

Ескертулер мен ұсыныстар қоғамдық тыңдаулар өткізілетін күнге дейін кемінде үш жұмыс күнінен кешіктірмей мына электрондық пошта мекен жайына: prd@korda.gov.kz, сондай-ақ ҚОЖТРЖК ҰДБ сайтында (<https://ndbecology.gov.kz>) қабылданады.

Төтенше жағдайлар және (немесе) карантинді қоса алғанда, шектеу шаралары, әлеуметтік, табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар енгізілген жағдайда, қоғамдық тыңдаулар онлайн режимде өткізіледі.

Онлайн қосылу сілтемесі: <https://us05web.zoom.us/j/82899192884?pwd=jBDMKIDLLfW24dJ5qbxRfLC9SbmJmRm.1>
Конференция идентификаторы: 828 9919 2884
Қосылу коды: 6MWdKi

ОБЩЕСТВЕННЫЕ СЛУШАНИЯ

02 ноября 2026 года в 11:00 часов в здании акимата по адресу: Кызылординская область, Шиелийский район, Енбекшинский с.о., с.Енбекши, ул.Илияса Алтайбаева, дом 24, состоится общественные слушания в форме открытого собрания по проектам РООС, НДВ, ПУО, ПЭК и ППМОО для проведения разведки твердых полезных ископаемых на участке недр, включающем 5 блоков – L-42-135 (106-56-13), L-42-135 (106-56-14), L-42-135 (106-56-15), L-42-135 (106-56-18), L-42-135 (106-56-19), TOO «А.Зия-Фаворит Gold», расположенных в пределах Шиелийского рудного поля Кызылординской области.

Географические координаты угловых точек участка недр: 1) 44°18'00» С.Ш. 67°17'00» В.Д.; 2) 44°18'00» С.Ш.67°20'00» В.Д.; 3) 44°17'00» С.Ш. 67°20'00» В.Д.; 4) 44°17'00» С.Ш. 67°19'00» В.Д.; 5) 44°16'00» С.Ш. 67°19'00» В.Д.; 6) 44°16'00» С.Ш. 67°17'00» В.Д.

Территория воздействия ограничена территорией, определенной под разведку полезных ископаемых (координаты территории воздействия совпадают с координатами лицензионной территории).

Заказчик проекта – TOO «А.Зия-Фаворит Gold», БИН 251140030008. Адрес: РК, Туркестанская обл, Сайрамский р-н, Аксуkenский с/о, с. Аксу, ул. Абылайхана, зд. 51А., тел.: 87777999008.

Разработчик проекта – ЧУ «Центр «Экозащита». Адрес: РК, г.Алматы, Алмалинский район, ул.Жамбыла, д.162, кв.36., тел.: 87051524022.

С материалами проекта можно ознакомиться на сайте Национального банка данных о состоянии окружающей среды и природных ресурсов (<https://ndbecology.gov.kz>) и сайте ГУ «Управление природных ресурсов и регулирования природопользования Кызылординской области» в разделе «Общественные слушания» (<https://www.gov.kz/memleket/entities/kyzylorda-tabigat>).

Замечания и предложения принимаются не позднее трех рабочих дней до даты проведения общественных слушаний по электронному адресу: prd@korda.gov.kz и на сайте НБД СОС и ПР (<https://ndbecology.gov.kz>).

В случае введения чрезвычайных ситуаций и (или) ограничительных мероприятий, в том числе карантина, чрезвычайных ситуаций социального, природного и техногенного характера, общественные слушания проводятся в онлайн-режиме.

Ссылка на онлайн подключение: <https://us05web.zoom.us/j/82899192884?pwd=jBDMKIDLLfW24dJ5qbxRfLC9SbmJmRm.1>
Идентификатор конференции: 828 9919 2884
Код доступа: 6MWdKi

ИНВЕТОРҒА СЕНІМ — ЭКОНОМИКАЛЫҚ ДАМУҒА НЕГІЗ

(Басы 1-бетте)

Бұл құжаттарды дайындау, рұқсат алу жұмыстары бір жарым жылға дейін созылуы мүмкін. Кейде, тіпті кейбір мемлекеттік орган инфрақұрылымдарды пайдалануға рұқсат бермесе, екіншісі инвестордың жұмысын тоқтатады, сондай-ақ елімізде бұрын алған жерін қайтарып беруді талап еткен жағдайлар да орын алған. Осындай мәселелер бойынша прокурорлар өздеріне жүктелген міндет аясында жұмысқа кірісіп, шенеуніктердің жұмысына құқықтық баға беріледі.

Бейсенбі күні инвесторларды қолдау, оларға құқықтық сүйемелдеу шарасы аясында Қызылорда облысы прокурорының бірінші орынбасары Нұрболат Дүйсенбаев ауданға арнайы келіп, «Гехуба Шиелі Цемент» зауыты фирматында инвесторлармен кездесті. Басқосуға аудан әкімі Айтбай Жандарбеков, аудан прокуроры Мейрамбек Маханбетжанов қатысты.

Қазіргі таңда Шиелі ауданы бойынша 2025-2030 жылдары жүзеге асырылуы жоспарланған жалпы құны 213 млрд теңгені құрайтын 20 ірі инвестициялық жоба жүзеге асырылуда. 10 жоба ұлттық пулда, 10 жоба өңірлік пулдағы жобалар. Жалпы 20 жобаның 16 млрд теңгені құрайтын 6 жоба іске қосылған («Тесис» ЖШС, «Transshipment 1» ЖШС, «Эко Энерджи Плюс» ЖШС, «Бупежанова» ЖҚ, «Арсен» ЖҚ, «Мубарак» ЖҚ), ал 6 жобаны ресми толық іске қосуды жоспарлап отыр. Ал олардың қатарындағы «Таң ЛТД», «Центр Семеноводства» серіктестері жұмыстарын бастап кеткен. Қалған 8 жобаға тиісті жер телімдері табысталып, құжаттары рәсімделген.

Бұл бағыттағы қолдау шараларын аудандық прокуратура басты назарда ұстап, қарқынды жұмыстар жүргізуде. Жиында баяндама жасаған аудан прокуроры Мейрамбек Жаңбырбайұлы инвесторларды сүйемелдеу бағытында қадағалау аумағындағы 5 инвестижоба бойынша уәкілетті органдарға хат жолданып, атқарылған жұмыс нәтижесінде тиісті көмектер көрсетіліп, құжаттары рәсімделгенін айтты. Одан бөлек аудан прокуратурасымен 6 инвестордың бұзылған құқықтары қорғалып, қалпына келтіру жұмыстары жүргізілгенін жеткізді. Сонымен қатар, жыл басынан бері инвесторлардың құқықтарын қорғау бағытында облыс прокуроры тікелей ауданға келу арқылы екі рет кездесу өткізсе, аудандық прокуратура әкімдікпен бірлесіп 6 рет аралау жұмыстарын жүргізіп, 3 рет жиын-кездесулер өткізген.

Кездесу барысында облыс прокурорының бірінші орынбасары Нұрболат Серікұлының бастамасымен Ватсап желісінде топ құрылғанын білдік. Оның айтуынша бұл бастама аудан аумағында орналасқан инвесторлармен жедел ақпарат алмасу, проблемалық мәселелер туындаған жағдайда дер кезінде шаралар қолдану мақсатында тиімділігін арттырған. Сондай-ақ ол облыс аумағында инвесторлардың құқықтарын қорғау мен бизнеске қолайлы жағдай жасау бағытында жүйелі қадамдар күшейтілгенін тілге тиек етті.

— Тұрақты әрі қолайлы инвестициялық ахуал қалыптастыру — ортақ мақсатымыз. Инвестор заң мен мемлекетке сенген жағдайда ғана бұл мүмкін болады. Прокуратура бизнеске барлық мәселе бойынша қолдау көрсетуге әзір, — деді ол.

Кездесуде аудан әкімі Айтбай Жардарбеков өз сөзінде инвесторлармен жұмыс үш негізгі қағидатқа негізделеді: ашықтық, заңдылық және әріптестік. Әрбір инвестор қайда жүгінуге керектігін, көмекті қайдан алатынын және мәселесінің қаншалықты жедел шешілетінін нақты білугі тиіс. Сонымен қатар ол инвесторлармен кездесу жиынының «Гехуба Шиелі Цемент» зауыты фирматында өтуінің де мән-маңызы жоғары екенін атап өтті.

— Мемлекет басшысы инвесторлардың құқықтарын қорғауды жоғары деңгейге қойып отыр. Біздің міндетіміз — ауданды инвесторлар бір жобамен ғана емес, ұзақ мерзімге келетін мүмкіндіктер аймағына айналдыру. Біз өңірдің бизнес үшін сенімді әрі болжамды аймақ ретіндегі имиджін нығайтуға және жан-жақты қолдау көрсетуге дайынбыз, — деді аудан басшысы.

Сонан соң кездесуеркін-пкір алмасу алаңына айналды. Атқарылған жұмыстар сараланды. Кездесуге келген ірі компания басшылары өңірдегі атқарылып жатқан жұмыстарға ешқандай кедергілер жоқ екенін және де аудан әкімдігі мен аудан прокуроры заң аясында тиісті қолдау көрсетіп келе жатқанын айтып, ризашылықтарын білдірді.

Инвесторлар кездесу, пікір алмасу жиыны әрі қарай аудан әкімдігенде жалғасты. Жиынға ауылдық округ әкімдері, бөлім басшылары, ауданның ірі кәсіпорын басшылары қатысты. Мұнда Қызылорда облысы прокурорының бірінші орынбасары Нұрболат Дүйсенбаев аудандағы сапарының негізгі бағытына тоқталып, жергілікті жерде жұмыс жасап жатқан инвесторлардың жобасын сүйемелдеу, олардың іс жүзінде жүзеге асырылуы ортақ міндет екенін айтты.

Жиын соңында аудан әкімі Айтбай Жандарбеков киелі Шиелі өңіріне арнайы келіп, мазмұнды жиын өткізген Қызылорда облысы прокурорының бірінші орынбасары Нұрболат Серікұлына алғысын жекіді.

№69 (9436)

12 қыркүйек
сөнбі,
2026 жыл

БЕРЕКЕСІ БЕКЕМ ШАҢЫРАҚТАР

(Басы 1-бетте)

Тұрсынбай датқа ауылынан Тойшыбаев-тар отбасы «Зейінді отбасы» номинациясын иеленді. Ақылбай Тойшыбаев еңбек жолын ауыл шаруашылығынан бастап, кейін ұзақ жылдар бойы мектепте еңбек пәнінің мұғалімі болып қызмет атқарды. Жары Ақжарқын Ер-сайынова да 38 жылдан астам уақыт ұстаздық етіп, жас ұрпақтың білім алуына үлес қосты. Бүгінде 3 ұл, 2 қыздан тараған 15 немере мен 3 шөберенің ортасында отырған отбасы білім мен тәрбиенің сабақтастығын жалғап келеді.

Тартоғай ауылынан Бекетбаевтар отбасы «Бақытты отбасы» номинациясымен марапатталды. Сербай Бекетбаев еңбек жолын совхозда бастап, кейін егін шаруашылығымен айналысты. Жары Марал Жақсылықова да

түрлі салада еңбек етіп келеді. Алты баланың анасы Марал бүгінде 1 ұл, 5 қыз және 2 немере сүйіп отырған ардақты ана.

Шиелі кентінен Исмайловтар отбасы «Өнегелі отбасы» номинациясын иеленді. Айдоc Смайлов геологиялық барлау саласында еңбек етсе, жары Меруерт Жомартова мәдениет саласында жастармен жұмыс істеп келеді. 2 ұл, 2 қыз тәрбиелеп отырған отбасы еңбекті, білімді және отбасылық жауапкершілікті ұштастырып отырған өнегелі шаңырақ.

Байқаудың аудандық кезеңінде жүлделі орындар да сараланып, үздіктер анықталды. ІІІ орын Жуантөбе ауылдық округі, Алғабас ауылынан Сәдуақасовтар отбасына бұйырды. Айжамал Әбдіхамитқызы — саналы ғұмырын ұстаздыққа және қоғамдық қызметке арнаған

ардақты жан. Ұзақ жыл мектеп директоры болып, талай шәкіртке білім мен тәрбие берді. Еңбегі жоғары бағаланып, есімі Қазақстанның «Алтын кітабына» енгізілген. Жолдасы Ерболатпен 54 жыл отасқан отбасы бүгінде 3 ұл, 2 қыз, 16 немере және 16 шөберенің қызығын көріп отыр.

ІІ орын Еңбекші ауылынан Мырзахметов-тер отбасына берілді. Мырзахмет Сапарбаев пен Ұлмекен Көшпанова — еңбекпен есейіп, ұрпағын еңбекке баулыған отбасы. Мырзахмет ата ұзақ жыл ауыл шаруашылығында еңбек етсе, Ұлмекен ана отбасына ұйытқы болды. 7 ұл тәрбиелеп өсірген шаңырақ бүгінде 28 немеренің ортасында берекелі ғұмыр кешіп отыр. Ал аудандық кезеңнің І орны Иіркөл ауылдық округі, Жақаев ауылынан Шыныбековтер отбасына табысталды. Қоғамбек Шыныбекұлы мен Анаркүл Таңатарқызы — жарты ғасырдан астам уақыт бойы бір-біріне сүйеу болып, ұрпағына өнеге көрсетіп келе жатқан жандар. Анаркүл ана — «Алтын алқа» иегері, 8 баланы тәрбиелеп өсірген аяулы ана. Бүгінде бұл шаңырақтан 32 немере мен 5 шөбере тараған. Тамыры тереңге кеткен бұл әулеттің берекесі мен бірілгі көпке үлгі.

Салтанатты жиында аудандық кезеңнің жеңімпаздарымен қатар, облыстық кезеңде аудан намысын қорғаған отбасылар да ерекше құрметке ие болды.

Аудандық комиссия шешімімен облыстық кезеңге жолданған Әбішовтер отбасы «Мәуелі отбасы» номинациясын, ал Бәкіровтер отбасы облыстық кезеңнің І орнын иеленді.

Әбішовтер әулетінің тағылымды тарихы — ата-ана еңбегі мен ұрпақ тәрбиесінің жарқын үлгісі. Әуелбек Әбішов көлік саласында ұзақ жыл еңбек етсе, жары Күләнда Әбішева тігіншілік және басқа да қызметтер атқарған. Күләнда ана — «Батыр ана», «Алтын алқа», «Күміс алқа» иегері. Бүгінде бұл шаңырақтан 30 немере мен 20 шөбере тараған.

Ал облыстық байқаудың І орын иегері атанған Бәкіровтер отбасы — бір әулеттің ғана емес, бірнеше ұрпақтың өнегесін бойына жинаған үлкен шаңырақ.

Әбен Бәкірұлы саналы ғұмырын ұстаздыққа арнап, бірнеше білім ордасында қызмет атқарып, мектеп басшысы ретінде ауылдағы білім мен тәрбие ісінің өркендеуіне зор үлес қосты. Еңбегі «Қазақ ССР халық ағарту ісінің озық қызметкері» төсбелгісімен бағаланды. Жары Айзада Палжигітқызы да еңбек жолын ауылдық кеңес пен кітапхана саласында өткізді.

Бұл шаңырақтан 7 ұл мен 5 қыз, 45 немере және 101 шөбере тараған. Қыздары Гүлназира «Алтын алқа», Манат «Күміс алқа» иегері атанып, ата-анадан алған өнегені жалғастырып келеді.

Мерекелік шарада өнерпаздардың қатысуымен концерттік бағдарлама ұсынылып, көпшілікке көтеріңкі көңіл күй сыйлады. Сахна төрінде әуезді әндер шырқалып, ұлттық өнер мен отбасы құндылықтары астақан әсерлі кештің мазмұны толықты. Шара соңында марапатталған отбасыларға ізгі тілектер айтылып, естелік суретке түсу рәсімі ұйымдастырылды.

Жиында тағы бір мәрте отбасының адам өміріндегі ғана емес, қоғамдағы орны да айқын көрінді. Өйткені отбасы — балаға тәрбие беретін, үлкенге құрмет көрсетуді үйрететін, еңбекке баулитын, адамды ізгілікке бастайтын қасиетті орта.

«Мерейлі отбасы — 2026» байқауының басты мәні де осында. Бұл — жай ғана марапаттау емес, елге үлгі болған шаңырақтарды насихаттау, олардың өмір жолын кейінгі ұрпаққа өнеге ету, ұлттық құндылықтарды дәріптеу.

**Айнұр МАХСҰТҚЫЗЫ,
фото Бақытжан БӨЙІМБЕТ**

ТҮБІРТЕКТЕГІ ТҮЙТКІЛ: ӘР ТЕНГЕНІҢ СҰРАУЫ БАР

ТАРИФТІ КІМ БЕЛГІЛЕЙДІ?

Бұл — көпшілік шатастырып жүрген мәселенің бірі. 2026 жылдың қаңтар айынан бастап Қызылорда облысында коммуналдық қызметтердің төлемі Бірыңғай төлем құжатына біріктіріле бастады. Жүйенің операторы ретінде «АЛСЕКО» АҚ белгіленді. Алайда «АЛСЕКО» коммуналдық қызметтердің тарифін белгілемейді. Мысалы, тұрғынның электр энергиясына төлейтін сомасын «АЛСЕКО» өз қалауына есептеп отырған жоқ. Электр энергиясының нақты есебін сол қызметті көрсететін кәсіпорын жүргізеді. Су, жылу, қаріз немесе қоқыс шығару қызметтерінің есебі де тиісті кәсіпорындардың өз қуыретінде.

«АЛСЕКО»-ның міндеті — сол кәсіпорындардан түскен мәліметтерді бір ақпараттық жүйеге жинақтап, тұрғынға бір Бірыңғай төлем құжаты ретінде ұсыну. Сондықтан түбіртектегі электр энергиясының сомасына күмән туған жағдайда мәселенің мәнісін электр энергиясын жеткізуші мекемеден анықтау қажет. Бұл жерде «АЛ-СЕКО неге ақшаны көбейтті?» дегеннен гөрі, «менің электр энергиясы бойынша есебім қалай шығарылды?» деген сұрақ дұрыс қойылады.

ЕНДЕШЕ, ЖАРЫҚТЫҢ АҚШАСЫ НЕГЕ КӨБЕЙДІ?

Жауаптың бір ұшы — тұтыну көлемінде. Қызылорда облысының энергетика және тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық басқармасының басшысы Медед Усаиннің мәліметінше, биыл жаз айларында облыста электр энергиясын тұтыну көлемі айтарлықтай артқан. Маусым айында облыс бойынша 104 млн кВт/сағат электр энергиясы тұтынылса, шілдеде бұл көрсеткіш 121 млн кВт/сағатқа жеткен. Тамыз айында тұтыну көлемі 116,5 млн кВт/сағат болған.

Бұл нені білдіреді? Жаздың ыстығында кондиционер, желдеткіш және басқа да электр құрылғылары ұзақ уақыт жұмыс істейді. Соның нәтижесінде үй шаруашылығында жұмсалатын электр энергиясының көлемі артады. Ал есептің

қарапайым қағидасы бар. Көп тұтынсаң — көп төлейсің, аз тұтынсаң — аз төлейсің. Сондықтан бір айдағы төлемнің екінші айда жоғары болуы өздігінен тариф өсті дегенді білдірмейді. Бірақ тұрғын үшін бұл жерде бір маңызды нәрсе бар. Оның қанша электр энергиясын тұтынғаны нақты көрсетілуі керек.

«Бұрынғыдан екі есе көп төлеп жүрмін» деген тұрғын не істеуі керек? Мұндай жағдайда бірден жаңа жүйені немесе қызмет көрсетушінің кінәлаудың қажеті жоқ. Алдымен нақты есепті тексерген жөн. Мәселен, түбіртекті қолға алған тұрғын төрт нәрсеге назар аударуы керек. Біріншісі — есептегіштің алдыңғы көрсеткіші. Екіншісі — қазіргі көрсеткіш. Үшіншісі — екі көрсеткіштің арасындағы айырмашылық, яғни нақты тұтынылған кВт/сағат. Төртіншісі — төлемге шығарылған сома. Егер осы мәліметтердің арасында сәйкессіздік болса, онда мәселені нақтылау қажет.

Мысалы, есептегіште тұтыну көлемі бұрынғы аймен салыстырғанда өзгермегенімен, түбіртектегі сома күрт өссе, тұрғын мыны қызмет көрсетуші мекемеден тексерте алады. Ал егер есептегіштің көрсеткіші шынымен айтарлықтай өскен болса, төлемнің де соған сәйкес көтерілуі түсінікті. Яғни «төлем неге өсті?» деген сұрақтың нақты жауабы түбіртектегі және есептегіштегі көрсеткіштерді салыстырудан басталады.

Ал бір үйге екі түбіртек не үшін келді? Тұрғындардың түсінбей жүрген екінші мәселесі — осы. Бірыңғай төлем құжатына көшу бір күнде жүзеге асқан жоқ. Жаңа жүйе енгізілген алғашқы кезеңде қағаз түбіртектер де берілді. Электронды форматқа көшу біртіндеп жүргізілді. Халықтың жаңа жүйеге бейімделуіне байланысты қағаз төлем құжатын жеткізу мерзімі де ұзартылды. Алғашында үш айға жоспарланған жұмыс маусым айына дейін жалғасты. Сондықтан өтпелі кезеңде бұрынғы және жаңа жүйеге қатысты құжаттардың қатар көрінуі тұрғындардың түсінспеушілігін

туғызуы мүмкін. Бірақ тұрғын екі түбіртек алған жағдайда екеуін де асығыс төлей салмауы керек. Алдымен олардың қай кезеңге қатысты екенін, қайсысында нақты төленуге тиіс сома көрсетілгенін анықтап алған жөн. Төлем тарихын тексеру де маңызды.

Осы жерде жаңа жүйенің бір мүмкіндігі бар. «Smart ЖКХ» мобильді және веб-қосымшасы арқылы тұрғын Бірыңғай төлем құжатын, төлемдер тарихын және коммуналдық қызмет көрсетушілердің байланыс деректерін көре алады. Яғни күмән туған жағдайда түбіртекті сақтап, бұрынғы төлеммен салыстырып, нақтылауға мүмкіндік бар.

«Қарызым көбейіп кетті» деген мәселе ше?

Бұл да тұрғындар арасында жиі айтылып жүр. Бірақ мұнда да нақты жағдайды жеке-жеке қарау керек. Жаңа жүйеге көшу кезінде бұрынғы деректерді жаңа ақпараттық жүйеге енгізу, тұтынушының мекенжай мәліметтерін сәйкестендіру, төлемдердің жүйеге түсуі және есептердің жаңартылуы сияқты жұмыстар жүргізілуде. Сондықтан тұрғын жаңа жүйеде қарыз сомасының өзгергенін байқаса, оның қай кезеңге және қай қызметке қатысты екенін анықтауға қажет.

ТҮРҒЫН ҚАЙДА ЖҮГІНУІ КЕРЕК?

Осы сауалдың жауабы да маңызды. Егер мәселе электр энергиясының есептелуіне қатысты болса, электр энергиясын көрсететін қызметті жеткізуші мекемеге жүгіну керек. Егер суға қатысты есеп күмәнді болса, су қызметін көрсететін кәсіпорынға. Жылу бойынша тиісті жылу беруші мекемеге. Ал «АЛСЕКО»-ның міндеті — осы қызметтердің есептерін бірыңғай құжатқа біріктіріп көрсету. Яғни тұрғынның мәселесі қай қызметке қатысты болса, сол қызметтің нақты есептеушісіне барғаны тиімді. Әрі уақытты да үнемдейді.

Электр энергиясына төлемді қалай бақылауға болады? Мұнда тұрғынның өз

қолында бірнеше қарапайым мүмкіндік бар. Әуелі есептегіш көрсеткішін ай сайын белгілеп отырған жөн. Телефонға суретке түсіріп қоюдың өзі жеткілікті. Одан кейін түбіртектегі көрсеткішпен салыстыру қажет. Егер айырмашылық болса, оны бірден анықтаған дұрыс. Бұған қоса банк қосымшасындағы төлем тарихын өшірмей сақтау керек. Өйткені кейін қандай да бір қарызға қатысты мәселе туындаса, бұрын жасалған төлемнің дәлелі қажет болуы мүмкін. Қызмет көрсетуші мекеме есепті дұрыс жүргізуге міндетті болса, тұтынушы да есептегіш көрсеткішін бақылап, төлемін уақытында жасауға мүдделі.

Жаңа жүйе толықтай электронды форматқа көшіп жатқанымен, бұл қағазбен немесе дәстүрлі тәсілмен төлем жасайтын тұрғындардың мүмкіндігі шектелді деген сөз емес. Электр энергиясының төлемін «Қазпошта» бөлімшелері, екінші деңгейлі банктердің бөлімшелері мен терминалдары арқылы жасауға болады. Сондай-ақ Kaspi Bank, Halyk Bank, ForteBank, Банк ЦентрКредит және басқа да банктердің мобильді қосымшалары арқылы төлеуге мүмкіндік бар. Яғни мәселе төлем жасау мүмкіндігінің жоқтығында емес. Мәселе сол төлемнің есебін түсінуде.

БІРЫҢҒАЙ ҚҰЖАТТЫҢ ПАЙДАСЫ

Бірнеше коммуналдық қызметті бір құжатқа біріктірудің негізгі мақсаты — тұрғынның уақытын үнемдеу. Бұрын әр қызмет бойынша бөлек есеп жүргізілсе, енді бәрін бір жерден көруге мүмкіндік бар. Қазір облыстағы тұтынушылардың 80 пайыздан астамы коммуналдық төлемдерін электронды Бірыңғай төлем құжаты арқылы жасап отыр. Демек, тұрғындардың басым бөлігі жаңа жүйеге көшіп үлгерді. Ендігі міндет — жүйені одан әрі жетілдіру. Төлем құжаттарын ай ішінде жаңартып отыру, коммуналдық қызметтер бойынша тікелей төлемдерді Бірыңғай төлем құжатына кезең-кезеңімен көшіру, тұрғындардың мекенжай деректерін біріздендіру жұмыстары жүргізіліп отыр. Бұл жұмыстардың нәтижесінде түбіртектегі ақпарат та барынша нақтылана түсуі тиіс.

ТҮЙІН

Бүгін Шиелі тұрғындарын алаңдатып отырған мәселені бір ғана себеппен түсіндіру дұрыс емес. Электр энергиясына төлемнің өсуіне ең алдымен тұтыну көлемінің артуы әсер етуі мүмкін. Бұған биылғы жаздағы облыстық электр энергиясын тұтыну көрсеткіштері де дәлел.

Ал Бірыңғай төлем құжатының енгізілуі — тарифті өздігінен көтеретін тетік емес. «АЛ-СЕКО» коммуналдық қызметтердің тарифін белгілемейді, әр қызметтің есебін тиісті кәсіпорындардан жүргізеді. Сондықтан тұрғын үшін ең дұрыс жол — түбіртекке қарап ренжу емес, түбіртектегі есепті тексеру. Бір түбіртек келгені жақсы. Бірақ сол бір түбіртектің әр жолы тұрғынға түсінікті болғаны одан да жақсы.

С.БАХТИЯРҚЫЗЫ

Меншік несі: SYR MEDIA жауапкершілігі шектеулі серіктестігі	Бас директор Марат АРАЛБАЕВ Шиелі аудандық «Өскен өңір» газетінің редакциясы Бас редактор Нұрболат ПІРІМБЕТ	Телефондар: Бас редактор - 8(7242) 40-11-10 Бас редактор - 4-21-05 Бас редактордың орынбасары - 4-24-06 Бас маман Факс: 4-19-20.	Газет Қазақстан Республикасы Ақпарат және коммуникациялар министрлігінің ақпарат комитетінде 16.04.2019 ж. қайта тіркеліп, №17664-1 куәлігі берілген. «Өскен өңір» аудандық газеті КР СТ 1850 9001-2016 (ISO 9001:2015) «Сапа менеджменті жүйелері» талаптарына сәйкес КЗ.4310318.07.03.01178 нөмірімен сертификатталған Газет әр аптаның сейсенбі, сенбі күндері шығады. Қолжазбалар оңделмей және кері қайтарылмайды. Жеке авторлардың пікірі редакцияның түпкілікті қозғарысын білдірмейді. Жарнама мазмұнына жарнама беруші жауапты.	Газет редакцияның компьютер орталығында теріліп, беттеліп, «ASU» баспа үйі» ЖШС сенімгерлік басқаруындағы «Сыр медиа» ЖШС баспаханасында басылды. Тел: 8(7242) 40-06-68. Газеттің таралымы бойынша 8(724) 32 4-47-32 және 8(7242) 70-14-08 телефондарына хабарласуға болады. Қызылорда қаласы, Бейбарыс сұлтан көшесі, №4 А. Таралымы 5491. Тыпсырыс №1576.
Мекен-жайымыз: 120700, Қызылорда облысы, Шиелі кенті, Т.Рысқұлов көшесі №40. E-mail: osken_onir@mail.ru			Кезекші редактор Мейірман ИБРАГИМОВ	